

32

4-85

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ԱՐՏԱԿ Դ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ ՄԵՐԶԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼԵՈՒՄ:
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (1897-2001 թթ.):

Խմբագիր՝ պրոֆեսոր Ն. Հովհաննիսյան

ԵՐԵՎԱՆ 2002

3261

THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF
REPUBLIC OF ARMENIA
THE INSTITUTE OF ORIENTAL STUDIES

ARTAK H. HOVHANNISYAN

MIDDLE EAST PEACE PROCESS
CHRONOLOGY (1897-2002's)

Editor, Professor N. Hovhannisyann

EREVAN-2002-

Հովհաննիսյան Ա.: Ժամանակագրություն: Խաղաղության
գործընթացը Մերձավոր Արևելքում: (1897-2002թ.): Երևան 2002 թ.:
40-էջ:

Սույն ժամանակագրությունը որոշակի գաղափար և
պատկերացում է տալիս արաբա-իսրայելական հակամարտության և
խաղաղության գործընթացի շուրջ ծավալված դեպքերի և
ժամանակի փաստագրական իրադարձությունների մասին:

Նախատեսված է միջազգայնագետների, արևելագետների և
ընթերցող լայն հասարակության համար:

Երկու խոսք

Արդեն հինգ տասնամյակից ավել Մերձավոր Արևելքում շարունակվում է արաբա-իսրայելական հակամարտությունը: Այդ ընթացքում տեղի են ունեցել հինգ պատերազմներ և տասնյակից ավելի տեղական մաշտաբի զինված բախումներ: Դրանց հետևանքով զոհվել են հազարավոր մարդիկ, իսկ հարյուր հազարավորները լքել են իրենց բնակավայրերը:

Համաշխարհային հասարակայնությունը փորձեր է անում լուծումներ գտնել և հակամարտող կողմերին բանակցությունների սեղանի շուրջ նստեցնելու միջոցով հասնել հակամարտության վերջնական կարգավորմանը:

Խաղաղության գործընթացի ընթացքում եղել են ինչպես մեծ նվաճումներ, այնպես էլ տեղատվություններ և վայրէջքներ: Խաղաղության գործընթացին հատկապես խանգարել են ահաբեկչական գործողությունները և Իսրայելի կողմից իրականացվող բռնությունները: Ստորև ներկայացվում են խաղաղության գործընթացին առնչվող առավել կարևոր դեպքերն ու իրադարձությունները:

1897 թ.

Օգոստոսի-29-31- Թ. Յերցելը կազմակերպում է Բազելի կոնգրեսը, հաստատվում է սիոնիստական գաղափարախոսությունը:

1915 թ.

Յուլիտներին 24- պայմանագիր Մեքքայի շերիֆ Յուսեյնի և անգլիական զորքերի հրամանատար Յեմրի Մակմահոնի միջև, ըստ որի Անգլիան պարտավորվում էր աջակցել արաբական ապստամբությանը թուրքական տիրապետության դեմ և պատերազմից հետո ճանաչել արաբական անկախ պետությունը:

1916 թ.

Մայիս- Մայքս-Պիկո գաղտնի համաձայնագիրը, ըստ որի առաջին համաշխարհային պատերազմի ավարտից հետո Անգլիայի տիրապետության տակ էին անցնելու Իրաքը և Պաղեստինը, իսկ Ֆրանսիայի՝ Սիրիան և Լիբանանը:

1917 թ.

Նոյեմբերի 2- Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի նախարար Բալֆուրի հռչակագիրը՝ Պաղեստինում հրեաների համար ստեղծել ազգային օջախ:

1918 թ.

Օգոստոսի 31- ԱՄՆ-ը ճանաչեց Բալֆուրի հռչակագիրը:

1920 թ.

Պաղեստինում և Հորդանանում հաստատվեց Մեծ Բրիտանիայի մանդատը, իսկ Սիրիայում և Լիբանանում՝ Ֆրանսիայի:

1922թ.

ԱՄՆ-ի կոնգրեսը հայտարարեց, որ հավանություն է տալիս Պաղեստինում հրեական ազգային օջախի ստեղծման ծրագրերին:

1939 թ.

Մայիս- բրիտանական կառավարությունը հրապարակեց իր հայտնի «Սպիտակ գիրքը», որում ասվում էր, որ հրեական պետության ստեղծումը Պաղեստինում չի հանդիսանում իր վարած քաղաքականության մի մասը:

1942 թ.

Մայիսի 8- ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության Սերժավոր Արևելքի բաժնի վարիչ էլլինգի մեմորանդումը: ԱՄՆ-ի հետաքրքրությունները Սերժավոր Արևելքում բաժանվում էին 3 էլեմենտների՝ քաղաքական, ռազմական և տնտեսական:

Մայիսի 11- Նյու-Յորքի Բիլթմոր հյուրանոցում հրավիրված հրեական 667 պատվիրակներից բաղկացած կոնգրեսը պահանջեց իրականացնել Բալֆորի հռչակագիրը և Անգլիային տրված մանդատի համապատասխան հողվածները:

Հրեական կազմակերպությունները խիստ քննադատության ենթարկեցին «Սպիտակ գիրքը»:

1944 թ.

Յուլիտեմբերի 15- ԱՄՆ-ի նախագահ Ռուզվելտը հայտարարեց, որ «Պետք է գտնել ուղիներ և միջոցներ Պաղեստինում դեմոկրատական հրեական

համագործակցություն ստեղծելու համար, հենց որ դա հնարավոր լինի»:

1945 թ.

Փետրվար- Պաղեստինում գործող հրեական զինված կազմակերպության՝ Հազանայի հրամանատարությունը ընդունեց «Ա» ծրագիրը, որը նախատեսում էր չեզոքացնել պաղեստինցի արաբների զինված ուժերը:

1946թ.

Ապրիլ- ստեղծվեց անգլո-ամերիկյան կոմիտե, որը զբաղվելու էր Պաղեստինի հարցերով: Կոմիտեն հայտարարեց, որ. «Ընդունում է Տրումենի առաջարկությունը թույլատրել 100,000 հրեաների մուտքը Պաղեստին, բայց միաժամանակ մերժում է արաբների և հրեաների պահանջը այդ ժողովուրդների համար ստեղծելու ազգային պետություններ:

Յուլիտեմբեր- ԱՄՆ-ի նախագահ Տրումենը առաջարկեց թույլատրել 100.000 հրեաների բնակվել Պաղեստինում: Տրումենը հայտարարեց, որ «հրեական պետության ստեղծումը թույլատրելի է Պաղեստինի այն հատվածում, որը գտնվում է հրեական զաղութաբնակների տնտեսական և քաղաքական ոլորտում: ԱՄՆ-ը առաջարկեց Պաղեստինը բաժանել արաբական և հրեական ինքնուրույն պետությունների:

Պեկտեմբերի 31- մարդահամարի տվյալներով Պաղեստինում ապրում էր 1.972.560 մարդ, որից 1.203.780-ը

արաբներ էին, 145.060-ը քրիստոնյաներ, 15490-ը՝ դրուզներ և 608.230-ը հրեաներ:

1947 թ.

Ապրիլ- բրիտանական կառավարությունը պաղեստինյան հարցը տեղափոխում է ՄԱԿ:

Ապրիլի 28- մայիսի 15- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի արտակարգ նստաշրջանը ստեղծեց հատուկ հանձնաժողով, որը պետք է ներկայացներ ծրագրեր պաղեստինյան հարցի լուծման վերաբերյալ:

Ասյիս-նոյեմբեր- Յազանան ընդունեց «Բ» և «Գ» ծրագրերը, չեզոքացնել հարևան արաբական երկրների զինված ուժերի աջակցությունը պաղեստինցի արաբներին:

Նոյեմբերի 29- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեան ծայերի երկու երրորդի առավելությամբ ընդունեց 181-րդ բանաձևը՝ Պաղեստինում անգլիական մանդատը դադարեցնելու մասին: Ըստ այդ բանաձևի Պաղեստինը քաժանվեց արաբական և հրեական մասերի՝ պահպանելով տնտեսական միասնությունը: Երուսաղեմին և Բեթղեհեմին տրվեց միջազգային կարգավիճակ: Բանաձևին կողմ քվեարկեցին 33 երկիր, այդ թվում նաև ԱՄՆ-ը և ԽՍՀՄ-ը, դեմ քվեարկեցին 14 պետություն, իսկ 10-ը՝ այդ թվում նաև Անգլիան, ձեռնպահ մնացին:

1948 թ.

Ապրտ- Յազանան ընդունեց «Դ» ծրագիրը կամ Դալեթի նախագիծը, որը նախատեսում էր մինչև 1948թ. մայիսի 15-ը՝ անգլիական մանդատի դադարեցման օրը, որքան

հնարավոր է շատ տարածքներ գրավել արաբներին տրամադրված տարածքներից:

Ապրտ-ապրիլ- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկեց պաղեստինյան հարցը: ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ անհնար է իրականացնել ՄԱԿ-ի 1947թ. նոյեմբերի 29-ի որոշումը: ԱՄՆ-ը առաջարկեց Պաղեստինը մտցնել ՄԱԿ-ի հովանու ներքո, որը երկրամասը կառավարելու համար պետք է նշանակեր զեներալ-նահանգապետ:

Ապրիլի 1- Յազանան ձեռնարկեց «Նաչսիոն» գործողությունը, որը նախատեսում էր միջանցք ապահովել Թել-Ավիվի և Երուսաղեմի միջև և բաժանել ապագա արաբական պետության տարածքը երկու մասի:

Ապրիլի 10- Խորայելական զինվորները գրավեցին Երուսաղեմի արևմտյան արվարձանների մոտ գտնվող Դեյր-Յասին արաբական գյուղը, սպանվեց 350, գերի վերցվեց 50 մարդ:

Ապրիլի 12- գրավվեց Երուսաղեմից 6 մղոն արևմուտք գտնվող արաբական Կոլոնիա գյուղը:

Ապրիլի 14- հրեաները իրականացրին «Փիթեֆորկ» գործողությունը և մտան արևմտյան Երուսաղեմ:

Ապրիլի 21- անգլիական հրամանատարությունը հայտարարեց, որ դուրս է բերում իր զորքերը Յաջա քաղաքից: Սեկորյա բախումը ավարտվեց հրեաների հաղթանակով և քաղաքի արաբական բնակչության արտաքսումով:

Սպրիլի 27- Հագանան ձեռնարկեց «Չամբգ» գործողությունը, որի արդյունքում գրավվեցին Յաֆֆային շրջապատող արաբական գյուղերը:

Սպրիլ- Ամերիկյան սենատոր Օստինը առաջարկեց Պաղեստինում ՄԱԿ-ի դրոշի ներքո կամ նրա փոխարեն օգտագործել ԱՄՆ-ի ոստիկանական ուժերը՝ ռազմական գործողությունները կանխելու համար:

Սպրիլ-մայիս- ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ հրավիրվեց Գլխավոր Ասամբլեայի հատուկ նստաշրջան, որտեղ ԱՄՆ-ը առաջ քաշեց Պաղեստինի ժամանակավոր կառավարման մի շարք ծրագրեր՝ այդ բվում նաև գերագույն կոմիսարի նշանակում:

Մայիսի 13- Հրեական զինված ուժերը գրավեցին Յաֆֆա քաղաքը:

Մայիսի 3-14- արաբներից գրավվեց արևմտյան Գալիլեան՝ Ակրայով հանդերձ, որի արաբական բնակչությունը տեղահանվեց:

Մայիսի 14- Անգլիան հայտարարեց իր մանդատի դադարեցման և զորքերի դուրսբերման մասին:

Մայիսի 14- Հրեական Ազգային խորհուրդը, հռչակեց Իսրայելի անկախությունը:

Մայիսի 18- Արաբական Լիգայի զորքերը մտան Արևելյան Երուսաղեմ: Հին քաղաքում գերի վերցվեց 1500 հրեա:

Հուլիսի 11- ընկավ արաբական Լուդդա քաղաքը, որը լքեցին 30.000 արաբներ:

Հուլիսի 12- Հրեաները գրավեցին Ումալա քաղաքը:

Սեպտեմբերի 11- ՄԱԿ-ի 194-րդ բանաձևը կրկին հաստատեց Երուսաղեմի միջազգային կարգվիճակը:

Պեկտեմբերի 11- ՄԱԿ-ի որոշմամբ Իսրայելը պետք է վերադարձներ արաբ փախստականներին իրենց նախկին բնակավայրերը:

1949թ.

Փետրվարի 24- Իսրայելը զինադադարի և զորքերի տարաբաժանման համաձայնագիր ստորագրեց Եգիպտոսի հետ:

Մարտի 23- Համաձայնագրի ստորագրում Լիբանանի հետ:

Սպրիլի 3- Համաձայնագրի կնքում Յորդանանի հետ: Յորդանան գետի արևմտյան ափը՝ շուրջ 5.500կմ² տարածք անցնում էր Յորդանանին:

Մայիսի 12- Լոզանում Իսրայելը և արաբական երկրները համաձայնվում են քննարկել ՄԱԿ-ի կողմից նախատեսված սահմանների հարցը:

Հուլիսի 20- Համաձայնագրի կնքում Սիրիայի հետ:

1950թ.

Մայիսի 25- Անգլիան, Ֆրանսիան և ԱՄՆ-ը կնքեցին «երեքի համաձայնագիրը», որը նախատեսում էր անսահմանափակ ռազմական օգնության տրամադրում ինչպես Իսրայելին, այնպես էլ արաբական երկրներին:

1951թ.

Պեկտեմբեր- Ուզնական դաշինքի ստեղծման փորձ ԱՄՆ-ի կողմից «միջինարևելյան հրամանատարություն» անունով:

Նոյեմբերի 10- Դեկլարացիա միջինարևելյան հրամանա տարություն ստեղծելու սկզբունքների մասին:

1952թ.

Ֆուլխսի 23- Կահիրեի գինվորական կայազորի զորամասերի ապստամբությունը («ազատ սպաներ») Գ.Ա. Նասերի գլխավորությամբ: Ֆարուկ թագավորը հրաժարվեց գահից:

Իսրայելում ընդունվեց օրենք «բացակայող տերերի հողերի մասին»: Ցանկացած արաբի հող Պաղեստինում սկսած 1947թ. նոյեմբերի 29-ից կարելի էր բռնագրավել, եթե դրա տերը իր բնակավայրից բացակայում էր քելուց մեկ օրով:

Վերջ- ԱՄՆ-ի և Իսրայելի միջև կնքվեց ռազմական համաձայնագիր, որին հետևեց «արտակարգ տնտեսական օգնության մասին» համաձայնագիրը: Սրանց զուգահեռ կնքվեցին համաձայնագրեր օդային և ծովային հաղորդակցության, փոխադարձ անվտանգության ապահովման բնագավառներում:

1953թ.

Ֆոկտեմբեր- ընդունվեց ծրագիր Իսրայելի «ռազմականացման մասին»: ԱՄՆ-ը առաջարկեց ստեղծել նոր ռազմական դաշինք միջինարևելյան երկրների հյուսիսային գոտի անվանումով:

1956թ.

Ֆուլխսի 26- Եգիպտոսի նախագահ Նասերը հայտարարեց Սուեզի ջրանցքի ընկերության ազգայնացման մասին:

Ֆոկտեմբերի 29- 31- Իսրայելը, Անգլիան և Ֆրանսիան ագրեսիա սկսեցին Եգիպտոսի դեմ:

Նոյեմբերի 1- ԱՄՆ-ը ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեա մտցրեց բանաձևի նախագիծ, որով նախատեսվում էր կրակի դադարեցում և իսրայելական զորքերի դուրսբերում Սինայի թերակղզուց, Ղազայից և Էլ-Արիշի շրջաններից, որոնք գրավվել էին ռազմական գործողությունների ընթացքում:

Նոյեմբերի 5- ԽՍՀՄ արտգործնախարարությունը հեռագիր ուղարկեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդ, որտեղ ասվում էր, որ Խորհրդային ղեկավարությունը պարտավորվում է իր լուծման ներդնել ագրեսորների սանձման գործում և խաղաղության հաստատման համար Եգիպտոս ուղարկել անհրաժեշտ ռազմա-օդային և ռազմա-ծովային ուժեր:

Նոյեմբերի 6-8 Անգլիան Ֆրանսիան և Իսրայելը հայտարարեցին կրակը դադարեցնելու մասին:

1957թ

Ֆունկարի 5- «Եյզենհաուերի դուկտինան»: ԱՄՆ-ի նախագահ Եյզենհաուերը դիմեց Կոնգրեսին հատուկ ուղերձով, որտեղ խոսվում էր հետայսու Մերձավոր և Միջին Արևելքում ԱՄՆ-ի «նոր» քաղաքականության մասին:

Ֆունկարի 9- Իսրայելի կառավարությունը դուրս բերեց իր զորքերը Սինայի թերակղզուց և Էլ-Արիշի շրջանից:

Մարտի 7- Իսրայելը դուրս բերեց զորքերը Եգիպտոսի տարածքից և Ղազայի հատվածից:

Մայիսի 21- Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց այդ դուկտինային իր հավանության և աջակցության մասին:

1958 թ.

Ֆաբրի-ի կամ Պաղեստինյան Ազգային Ազատագրական Շարժման հիմնադրումը Հորդանանում Յասեր Արաֆատի կողմից:

1960 թ.

Հորդանանցի ուղղափառ քրիստոնյա Նաիֆ Հավաթմեհի կողմից հիմնադրվում է ՊԱԿ-ի մեջ մտնող մյուս ազդեցիկ կազմակերպությունը՝ Պաղեստինի Ազատագրության Դեմոկրատական ճակատը:

1961թ.

Մարտի 5- արաբական երկրները ՄԱԿ-ի Քաղաքական Կոմիտե մտցրին նախազիծ՝ արաբ փախստականների վերադարձի հետ կապված:

1962թ.

ԱՄՆ-ը սկսվեց հրթիռների /հոկ տիպի/ մատակարարումը և ռազմական մասնագետների պատրաստումը Իսրայելի համար:

1963թ.

Վերջ- Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց Հորդանան գետի ջրերի պատնեշման մասին, ինչը ջրային սով առաջացրեց հարևան արաբական երկրներում:

1964 թ.

Հունվարի 13-16- Կահիրեի համաժողովը: 13 արաբական երկրներ առաջ քաշեցին Հորդանանի ջրերի օգտագործման հակաձրագիրը:

Ապրիլ- ԱՄՆ-ի Նախագահ Ջոնսոնի հրավերով ԱՄՆ ժամանեց Հորդանանի Հուսեյն թագավորը, որը ներկայացնում էր արաբական երկրների շահերը: Բանակցությունների թեման պաղեստինցի փախստականների վերադարձի և Հորդանանի ջրերի օգտագործման հարցն էր:

Մայիս- Արևելյան Երուսաղեմում Արաբական Լիգայի կողմից, Եգիպտոսի նախագահ Նասերի մտահաղացմամբ ստեղծվում է Պաղեստինի Ազատագրության Կազմակերպությանը (ՊԱԿ):

1966 թ.

Նոյեմբերի 13- իսրայելական զինված ուժերի հարձակումը հորդանանյան Սամու գյուղի վրան:

1967 թ.

Ջորջ Ֆաբաշը միավորելով պարտիզանական երեք խմբերի հիմնադրում է Պաղեստինի Ազատագրության ժողովրդական ճակատը, որը ներկայացնում է ՊԱԿ-ի ռազմական թևը:

Ապրիլի 5- Իսրայելի արտգործնախարար Էբանը հայտարարեց, որ Սիրիայի գործողությունները ենթակա են պատժի:

Ապրիլի 7- Իսրայելի կողմից Սիրիայի դեմ Տիվերի լճի շրջանում ձեռնարկվում է ռազմական գործողություն:

Մայիսի 9- իսրայելական կառավարությունը պառլամենտից պաշտոնական լիազորություններ ստացավ

Սիրիայի դեմ ռազմական գործողություններ սկսելու համար: Այդ գործողությունների սկսման օր նշանակվեց մայիսի 17-ը:

Մայիսի 15- Իսրայելը խախտելով ՄԱԿ ի ոռշումը և Հորդանանի հետ կնքված համաձայնագիրը՝ Երուսաղեմում անցկացրեց ռազմական շքերթ:

Մայիսի 18- ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի դեսպանները տեղեկացվեցին այն մասին, որ եգիպտական զորքերի տեղակայումը Սինայում ստիպում է Իսրայելին ուժեղացնել իր պաշտպանունակությունը:

Մայիսի 21- Իսրայելում սկսվեց մասնակի զորահավաք:

Մայիսի 28- Եգիպտոսը հայտարարեց լճապես իսրայելական, այնպես էլ օտարերկրյան նավերի առաջ Արաբայի ծովածոցը փակելու մասին:

Յունիսի 5- Իսրայելի պաշտպանության նախարար Ղայանը հրաման տվեց սկսել ռազմական գործողությունները:

Յուլիսի 14- ՄԱԿ-ը 99 ձայնով դատապարտեց Իսրայելի կողմից Երուսաղեմի կարգավիճակը վիճելու և անգամանքը:

Սոյեմբեր- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկեց 4 բանաձևերի նախագծեր, որոնք մտցրել էին ԽՍՀՄ-ը, ԱՄՆ-ը, Անգլիան, Հնդկաստանը, Մալին և Նիդերիան:

Սոյեմբերի 22- ՄԱԿ-ի ԱՄՆ-ը ընդունեց 242-րդ բանաձևը, որը հիմնված էր անգլիական տարբերակի վրա:

Դեկտեմբեր- ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ Գ. Յարինգը նշանակվեց տարածաշրջանում ՄԱԿ-ի լիազոր ներկայացուցիչ:

1968թ. ՊԱԿ-ի Ազգային Խորհուրդը ընդունեց Ազգային Խորհրդի կանոնադրությունը, որում առավել կարևորվում է 22-րդ հոդվածը՝ կապված Իսրայելի որպես պետության վերացման հարցի հետ:

1969թ.

Գարուն- Իսրայելը խիստ մեծացրեց իր ռազմական գործողությունների մաշտաքները Սուեզի ջրանցքի շրջանում, որոնք ստացան «պատերազմ մինչև հյուժում» անվանումը:

Դեկտեմբեր- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ռոջերսը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որտեղ ասվում էր «Վաշինգտոնը ճիշտ չի համարում, որ հակամարտության կարգավորումը արտացոլի կամ ազդի բոլոր նվաճումների վրա»:

1970թ.

Մեպտեմբեր 1- Հորդանանի տարածքում հաստատված պաղեստինյան զինվորական խմբավորումների և հորդանանյան բանակի միջև սկսվեց զինված բախում:

Սեպտեմբերի 3- Հորդանանում սկսվեց քաղաքացիական պատերազմ: Սիրիան մարտական պատրաստակաճության բերեց զորքերը ՊՂԾ-ին աջակցելու համար:

Սեպտեմբերի 19- ԱՄՆ-ի նախագահ Նիքսոնի ցուցումով արևմտյան Գերմանիայում տեղակայված ԱՄՆ-ի զորքերը բերվեցին մարտական պատրաստակաճության, իսկ 6-րդ նավատորմը սկսեց շարժվել Սիջերկրականի արևելյան ափերը:

Սեպտեմբերի 20- սիրիական տանկերը Պաղեստինի Ազատագրության Բանակի տարբեանշաններով մտան Չորղանան:

Սեպտեմբերի 28- Կահիրեում ուժի մեջ մտավ կրակը դադարեցնելու մասին համաձայնագիրը, սիրիական տանկերը հեռացան:

Ղեկտեմբեր- Իսրայելի վարապետ Մեիրի հետ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց Վաշինգտոնում, որ համապարփակ կարգավորման ուղիների փնտրումը կդադարեցվի և փորձ կարվի հասնել եգիպտոս-իսրայելական սեպարատ հաշտության կնքման:

1972թ.

Սեպտեմբեր- ԱՄՆ-ը ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի որոշման նախագծի վրա վետո դրեց: Այդ նախագիծը դատապարտում էր Իսրայելի նոր ռազմական գործողությունները Լիբանանի դեմ:

1973թ.

Ֆոկտեմբեր 6- Եգիպտոսը սկսեց պատերազմ Իսրայելի դեմ:
Ֆոկտեմբերի 14- ԱՄՆ-ը սկսեց զենքի՝ զանգվածային տեղափոխում Իսրայել:

Ֆոկտեմբերի 9-12- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկեց ստեղծված իրադրությունը:

Ֆոկտեմբերի 20- ԱՄՆ-ի նախագահը դիմեց Կոնգրեսին՝ խնդրելով շտապ կարգով 2.2 մլրդ դոլարի օգնություն հատկացնել Իսրայելին:

Ֆոկտեմբերի վերջ- արաբական երկրների հայտարարեցին նավթային էմբարգո:

Ֆոկտեմբերի 22- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի կողմից ընդունվեց 338-րդ բանաձևը:

Ղեկտեմբերի 21- ժնևում գումարվեց կոնֆերանս:

Ղեկտեմբերի 21- համաձայնություն ձեռք բերվեց իսրայելական և եգիպտական զորքերի բաժանման և երկու կողմերի միջև բանակցությունները շարունակելու վերաբերյալ:

1974թ.

Ֆունվարի 11-18- Կահիրե-Սուեզ խճուղու 101-րդ կմ-ի վրա ստորագրվեց զորքերի տարաբաժանման վերաբերյալ իսրայելա-եգիպտական համաձայնագիրը: Իսրայելը հետ քաշեց իր զորքերը Սուեզի ջրանցքից 32 կմ արևելք

Ութաթուն կայացած արաբական երկրների զագաթաժողովը ՊԱԿ-ը ճանաչեց պաղեստինյան ժողովրդի միակ օրինական ներկայացուցիչ: Ընդունվեց ՊԱԿ-ի՝ այսպես կոչված փուլային ծրագիրը, որը նախատեսում էր՝ զինված պայքարի ընթացքում ստեղծել ազգային իշխանություն Իսրայելից ազատագրված ցանկացած տարածքում:

1975թ.

Սեպտեմբերի 1- ժնևում սկսվեց նոր կոնֆերանս, արաբ-իսրայելական հակամարտության կարգավորմանը նվիրված:

Սեպտեմբերի 4- Եգիպտոսը և Իսրայելը ստորագրեցին Սինայի համաձայնագիրը: Այն նախատեսում էր իսրայելական զորքերի հետքաշում, Սիլթա և Գիդի լեռնանցքների անցում Եգիպտոսին: Եգիպտոսը իրեն վերագրածրեց Սինայի 10%-ը:

1977թ.

Փետրվարի 14- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Վենսը այցելեց Իսրայել և արաբական երկրներ:

Փետրվարի 23- Վենսը ԱՄՆ-ի Ազգային Անվտանգության Խորհրդի նիստում զեկուցեց իրավիճակի մասին:

Յուլիտեմբերի 1- Իրապարակվեց Սերժավոր Արևելքի վերաբերյալ խորհրդա-ամերիկյան համատեղ հայտարարություն: Հայտարարությունում նշվում էր, որ պետք է անհապաղ և համապարփակ լուծունով կարգավորել արաբա-իսրայելական հակամարտությունը:

Սեպտեմբերի 25- Իսրայելական զորքերը ներխուժեցին հարավային Լիբանան, սակայն ԱՄՆ-ի նախագահ Քարտերի կտրուկ պահանջից հետո, հետ քաշվեցին այդտեղից:

Յուլիտեմբերի 21- Քարտերը խտսակցություն ունեցավ Սադաթի հետ:

Նոյեմբերի 14- CBC հեռուստաձրագրով տեղի ունեցավ անուղղակի երկխոսություն Բեգինի և Սադաթի միջև:

Նոյեմբերի 19- Եգիպտոսի նախագահ Սադաթը ուղևորվեց Երուսաղեմ և ելույթ ունեցավ Քնեսետում:

Պեկտեմբեր- Սիրիան, Լիբանանը, Ալժիրը, Իրաքը, Եմենը և ՊՍԿ-ը ստեղծեցին «հակազդեաբայան և դիմադրության ճակատ»:

Պեկտեմբերի 5- Եգիպտոսը խզեց այս երկրների հետ դիվանագիտական հարաբերությունները:

1978թ.

Հունվար- ԱՄՆ-ը արջնականապես կանգնեց եգիպտա-իսրայելական սեպարատ հաշտություն կնքելու դիրքերի վրա՝ պաշտոնապես հրաժարվելով համապարփակ կարգավորումից:

Մարտ 7- Վաշինգտոնում տեղի ունեցած Բեգին-Քարտեր հանդիպման ժամանակ, ԱՄՆ-ի նախագահը հայտարարեց, որ Իսրայելի պահանջները հանգուս են «6 ոչերի»:

Մայիսի 27- Աֆղանստանում հեղափոխությունը իշխանության գլուխ բերեց պրոխորհրդային ուժերին, ապա Իրանում տապալվեց ամերիկամետ շահական վարչակազմը:

Սեպտեմբերի 5- ԱՄՆ-ում, Քեմփ-Ղևիդում Իսրայելի և Եգիպտոսի միջև ձևավեցին բանաջություններ, որոնք տևեցին 13 օր:

Սեպտեմբերի 13- ԱՄՆ-ի նախագահ Քարտերի առաջարկով 242-րդ բանաձևից որոշվեց հանել «պատերազմի միջոցով տարածքներ գրավելու անթույլ տրելիություն» արտահայտությունը: 242-րդ բանաձևի տեքստը պարզապես կցվեց «Սերժավոր Արևելքում հաշտության պայմանագիր կնքելու շրջանակներ» փաստաթղթին:

1979թ.

Սարտի 26- Վաշինգտոնում տորագրվեց խաղաղության պայմանագիր Եգիպտոսի և Իսրայելի միջև:

Դեկտեմբերի 25- Պայմանագիրը վավերացվեց և ուժի մեջ մտավ:

1980թ.

Յուլիսի 30- Իսրայելի «հիմնական օրենքով» անըքսիայի ենթարկվեց Երուսաղեմը: Սիաժամանակ Իսրայելը 2 ռազմական գործողություններ ձեռնարկեց արաբական երկրների դեմ:

Ամառ- Իսրայելը հարված հասցվեց միջուկային հետազոտությունների իրաքյան կենտրոնին և ռմբակոծեց Բեյրութը:

1981թ.

Փետրվարի 2- ԱՄՆ-ի նախագահ Ռեյգանը հայտարարեց, որ արևմտյան ափում բնակավայրերի շինարարությունը Իսրայելի կողմից անօրինական է:

Սեպտեմբերի 1- Վաշինգտոնում սկսվեցին իսրայելա-ամերիկյան բանակցությունները:

Յուլտեմբեր- ՊԱԿ-ի ներկայացուցչությունը ԽՄԳՄ-ում ստացավ դիվանագիտական կարգավիճակ:

Նոյեմբերի 30- ստորագրվեց «ստրատեգիական համաձայնության» վերաբերյալ առաջին փաստաթուղթը, որը կոչվում էր «փոխըմբռնման հուշագիր»:

Դեկտեմբերի 14- Իսրայելը պաշտոնապես հայտարարեց Սիրիայի պատկանող Գոլանյան բարձունքների անըքսիայի մասին:

1982թ.

Յունվարի 6- Իսրայելը ներխուժեց Լիբանան:

Յունվարի 7- հատուկ առաքելությամբ Մերձավոր Արևելք ժամանեց ԱՄՆ-ի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Ֆ. Յաքիրին: Նրա նպատակն էր օգնել Իսրայելին մերձենալու արաբական պահպանողական վարչակարգերի հետ և շարունակել քեմփդեյվայն գործընթացը:

Յունվարի 15- իսրայելական զորքերը շրջապատեցին արևմտյան Բեյրութը:

Ապրիլի 21- Բեյրութը ենթարկվեց զանգվածային ռմբակոծության:

Յունիսի 9- ՍԱԿ-ի Անվտանգության հորիզոնող ընդունեց 509-րդ բանաձևը, որը պահանջում էր անմիջապես և առանց նախապայմանների իսրայելական զորքերի դուրսբերում Լիբանանից:

Օգոստոսի 2- իսրայելական զորքերը մտան Բեյրութ, ՊԱԿ-ի ջոկատները հեռացան Լիբանանի մայրաքաղաքից:

Սեպտեմբերի 1- ԱՄՆ-ի նախագահ Ռեյգանի առաջարկած մերձավորարևելյան կարգավորման ծրագրի վրա:

Սեպտեմբերի 29- Լիբանանում ափ իջան ամերիկյան ծովային հետևակները:

1983թ.

Յունվարի 1- ամերիկյան «արագ արձագանքման ուժերը» սկսեցին հանդես գալ «Պենտագոնի կենտրոնական հրամանատարություն» դրոշի տակ:

Մայիսի 17- ԱՄՆ-ը և Իսրայելը Լիբանանին պարտադրեցին անհրաժեհավասար պայմանագիր:

Հունիս- ԱՄՆ-ը հայտարարեց 1981թ. նոյեմբերի 30-ի «ստրատեգիական համաձայնագրի» գործարկման անհրաժեշտության մասին:

Հոկտեմբերի 18- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Շուլցը ԱՄՆ-ի Ազգային Անվտանգության Խորհուրդ Գերկայացրեց այս առաջարկը:

Հոկտեմբերի 29- Ռեյգանը ստորագրեց 111-րդ դիրեկտիվը, որը նախատեսում էր ռազմական դաշինք Իսրայելի հետ:

Նոյեմբերի 29- Վաշինգտոն ժամանեցին Իսրայելի վարչապետ Շամիրը և պաշտպանության նախարար Լրենսը:

1984թ.

Մարտ- Լիբանանի նախագահ ժնայելը չեղյալ հայտարարեց իսրայելա-լիբանանյան համաձայնագիրը:

1985թ.

Ոմբակոծվեց ՊԱԿ-ի շտաբ-բնակարանը Թունիսում:

1987թ.

Վերջ- Հորդանանի Արևմտյան ափում և Ղազալի հատվածում սկսվեց արաբների ապստամբությունը՝ Ինթիֆադան:

1988թ.

Փետրվար-Ապրիլ- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Շուլցը կոչ արեց Իսրայելի վարչապետ Շամիրին երկկողմանի բանակցություններ սկսել արաբական երկրների հետ արևմտյան ափի և Ղազալի շուրջ:

Հուլիսի 30- Հուսեյն թագավորը հայտարարեց, որ կտրում է իր ադմինիստրատիվ կապերը արևմտյան ափի հետ:

Նոյեմբերի 15- Հորդանանը հրաժարվեց արևմտյան ափի հանդեպ իր հավակնություններից՝ հոգուտ պաղեստինյան ժողովրդի:

Նոյեմբերի 15- Ալժիրում Պաղեստինյան Ազգային Խորհուրդը ընդունեց հռչակագիր Պաղեստինի անկախության վերաբերյալ:

Դեկտեմբեր- ՊԱԿ-ի Ազգային Խորհուրդը ընդունեց ՄԱԿ-ի բանաձևերը՝ ահաբեկչությունը դադարեցնելու հետ կապված, ինչպես նաև ճանաչեց Իսրայելի գոյատևման իրավունքը:

1989թ.

Մայիս- Իսրայելի վարչապետ Շամիրը հրապարակում է 5 կետանոց ծրագիր, որը ներառում էր ընտրություններ արևմտյան ափում և Ղազալում այն ներկայացուցիչների համար, որոնք կբանակցեն ժամանակավոր ինքնավարության շուրջ և կաջակցեն այդ իշխանությանը:

Հունիսի 27- Եվրոպայի Անվտանգության և Համագործակցության Խորհուրդը ԲԵԱՀԽ/ ընդունեց Մադրիդի հռչակագիրը:

Սեպտեմբերի 23- Լիբանանի վերաբերյալ սովետա-ամերիկյան համատեղ հայտարարությունը:

Հոկտեմբեր- Եվրոխորհուրդը ընդունեց Մադրիդի հռչակագիրը:

Հոկտեմբեր- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Բեյքերը ներկայացնում է Մերձավոր Արևելքում խաղաղության հաստատման 5

կետանոց ծրագիր, որը մերժվում է Իսրայելի վարչապետ Շամիրի կողմից:

Նոյեմբեր- Սիրիան վերականգնում է հարաբերությունները եգիպտոսի հետ, որը դադարեցրել էր Քեմփ-Ղևկոյի համաձայնագրի կնքումից հետո:

1990թ.

Եվրոխորհուրդը ընդունեց Դուբլինի հռչակագիրը կոչ անելով ՄԱԿ-ի հովանու ներքո հրավիրել կոնֆերանս, որին մասնակցելու էր ՊԱԿ-ը:

Մայիսի 20- Յոթ պաղեստինցի աշխատավորներ Ղազալից սպանվեցին Թել-Ավիվի մոտ իսրայելցի մի զինյալի կողմից:

Բաղդադում հրավիրված արաբական երկրների ժողովը աջակցություն հայտնեց պաղեստինյան ժողովրդին և խիստ դատապարտեց խորհրդային հրեաների բնակեցումը բռնագրավված տարածքներում:

Յունիսի 26- Եվրոխորհուրդը Դուբլինում ընդունեց նոր հռչակագիր Մերձավոր Արևելքի վերաբերյալ: Հռչակագիրը դատապարտում էր Իսրայելի կողմից մարդու իրավունքների խախտումները, բռնությունները և խորհրդային հրեաների բնակեցումը բռնագրավված տարածքներում:

Օգոստոսի 2- Իրաքյան զորքերը ներխուժեցին և նվաճեցին Բուվեյթը:

Օգոստոսի 12- Սադդամ Հուսեյնը առաջին անգամ Բուվեյթից իրաքյան զորքերի դուրսբերումը կապեց Հորդանանի արևմտյան ափից իսրայելական զորքերի դուրսբերման հետ:

1991թ.

Յունվար- դաշնակցային զորքերը՝ ԱՄՆ-ի զխավորությամբ սկսեցին «փոթորիկ անապատում» ռազմական գործողությունը:

Յունվարի 28- Մոսկվայում Բեյքեր-Բեսսմերտնիխ հանդիպման արդյունքը եղավ կողմերի համատեղ հայտարարությունը, որում ասվում էր, որ «Հատուկ նշանակություն ունի անկայունության և հակամարտության ակունքների վերացումը, այդ թվում և արաբ-իսրայելականի»:

Փետրվարի 26- Եմիրը վերադարձավ Բուվեյթ:

Յուլիսի 31- ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի նախագահները Մոսկվայում ստորագրեցին հռչակագիր, որտեղ կոչ էր արվում հոկտեմբերին հրավիրել միջազգային խաղաղության կոնֆերանս:

Յուլյանբերի 8- Բեյքերը Երուսաղեմում մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց, որ Բուշը և Գորբաչովը այցելել են Իսրայել, արաբական երկրներ և Պաղեստին հրավիրելու Մերձավորարևելյան խաղաղության կոնֆերանս:

Յուլյանբերի 19- ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի անունից մասնակցող կողմերը հրավիրվեցին կոնֆերանսի:

Յուլյանբերի 30- Տեղի ունեցավ կոնֆերանսի բացումը:

Նոյեմբերի 1- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Բեյքերը կոնֆերանսի փակման խոսքում ասաց. «Խաղաղության գործընթացում նկատվում է լուրջ առաջընթաց, երկկողմանի

բանակցություններ սկսելու որոշումով կատարվել է ճեղքում»:

Նոյեմբերի 3- ուղիղ երկկողմանի բանակցությունների սկսումը Աադրիդում:

Ղեկտնմբերի 11- բանակցությունները Իսրայելի և Սիրիայի ու Լիբանանի միջև վերսկսվեցին, իսկ հորդանանա-պաղեստինյան պատվիրակության հետ դրանք հետաձգվեցին ընթացակարգային տարբերությունների պատճառով:

Ղեկտնմբերի 16- չնայած վիճաբանություններին՝ կողմերը որոշեցին շարունակել բանակցությունները:

1992թ.

Յունվարի 6-7- Իսրայելը և հորդանանա-պաղեստինյան պատվիրակությունը լուծեցին ընթացակարգային տարբերությունները, որը հնարավորություն տվեց սկսելու բանակցությունների 3-րդ փուլը:

Յունվարի 28-29- Սոսկվայում սկսվեցին բանակցությունները տարածաշրջանային նշանակության հարցերի շուրջ:

Յունվարի երկրորդ կես, երկրորդ և երրորդ փուլի բանակցությունները շարունակվեցին Լիսաբոնում և Լոնդոնում:

Փետրվարի 24-մարտի 4- Արաբա-իսրայելական բանակցությունների 4-րդ փուլը ընթացավ Վաշինգտոնում:

Մարտի վերջ- Վաշինգտոնում տեղի ունեցավ բանակցությունների 5-րդ փուլը:

Օգոստոսի 24- սեպտեմբերի 14- Բանակցությունների 6-րդ փուլում Սիրիան և Իսրայելը հասան նշմարելի առաջընթացի: Առաջին անգամ Իսրայելը խոսեց Գոլանյան Բարձունքներից իր զորքերի մասնակի դուրսբերման հնարավորության շուրջ:

Յոկտեմբեր- Բանակցությունների 7-րդ փուլում Իսրայելը կրկնեց իր պատրաստակամությունը Գոլաններից իսրայելական զորքերի դուրսբերման շուրջ, բայց միաժամանակ հասկացրեց, որ չի նախապատրաստվում հանձնել սրատեգիական կարևոր հենակետերը: Իր հերթին պաղեստինյան պատվիրակությունը կոչ արեց համանման դուրսբերման արևմտյան ափից, Ղազայից և Երուսաղեմից:

Ղեկտնմբեր- բանակցությունների 8-րդ փուլում, պաղեստինցիները ուղարկեցին ավելի փոքր կազմով պատվիրակություն, այդ կերպ բողոքելով, որ Իսրայելի առաջարկությունները ինքնավարության վերաբերյալ:

Ղեկտնմբերի 17- Բանակցությունները ընդհատվեցին այն բանից հետո, երբ 6 իսրայելցի զինվորներ սպանվեցին պաղեստինցի ծայրահեղականի կողմից: Դրան հետևեց 415 պաղեստինցիների աքսորումը հարավային Լիբանան:

Ապրիլի 27- մայիսի 13- բանակցությունների 9-րդ փուլը: Իսրայելը համաձայնվեց 30 պաղեստինցիների հայրենադարձմանը, ինչպես նաև 1992թ. դեկտեմբերին հարավային Լիբանան աքսորված որոշ պաղեստինցիների վերադարձին:

1993թ

Մայիս 15-հունիս-1- ԱՄՆ-ը բանակցությունների 10-րդ փուլում, առաջարկեց պաղեստինյան պատվիրակությանը առանձնանալ հորդանանյան պատվիրակությունից և հանդես գալ առանձին:

Օգոստոսի 26- ՊԱԿ-ը գնալով փոխադարձ զիջման՝ հայտարարեց, որ ինքը կզան գաղտնի բանակցությունների Իսրայելի հետ մասնակի ինքնավարության շուրջ:

Սեպտեմբերի 9- Օսլոյում, Իսրայելը և ՊԱԿ-ը հայտարարեցին փոխադարձաբար միմյանց ճանաչելու մասին:

Սեպտեմբերի 10- Նորվեգիայի արտգործնախարար Յոհան Յորգեն Յուսթի միջոցով Արաֆաթը համապատասխան նամակ ուղարկեց Ռաբինին, որից հետո Ռաբինը ստորագրեց ՊԱԿ-ի ճանաչման վերաբերյալ փաստաթուղթը

Սեպտեմբերի 13- Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը և ՊԱԿ-ի գործկոմի անդամ Աբու Արաբը Վաշինգտոնում պաշտոնապես վավերացրին Օսլոյում ձեռք բերված համաձայնությունները:

1994թ.

Սկիզբ- Ամերիկայում ծնված հրեա վերաբնակիչ Բարուզ Գոլդսթեյնը Յերբոնում կրակ բացեց մզկիթում և նրա շուրջ հավաքված ամբոխի վրա՝ սպանելով 29 և վիրավորելով 150 մարդու:

Ապրիլի 29- Փարիզում ՊԱԿ-ի և Իսրայելի միջև կնքվեց տնտեսական հարաբերությունների վերաբերյալ համաձայնագիր, որի առանցքը հանդիսացավ Մերձավոր

Արևելքում չափազանց մեծ կարևորություն ունեցող ջրային ռեսուրսների /արևմտյան ափ և Դազա/ օգտագործման հարցը:

Մայիսի 4- Կահիրեում կնքվեց համաձայնագիր ՊԱԿ-ի և Իսրայելի միջև, որը նախատեսում էր իսրայելական զորքերի դուրսբերում Դազայի և Երիթովի շրջաններից: Իսկ մինչև 1999թ. մայիսի 4-ը որոշվելու էր Պաղեստինի վերջնական կարջավիճակի և անկախության հարցը:

Յուլիս- Իսրայելի վարչապետ Ռաբինը և Հորդանանի թագավոր Հուսեյնը կնքեցին խաղաղության պայմանագիր՝ պաշտոնապես վերջ տալով 46-ամյա հակամարտությանը:

Յուլիս 1- Կնքված համաձայնագրերը հնարավորություն տվեցին Արաֆաթին 33 տարուց հետո լեզալ կերպով վերադառնալ Պաղեստին:

Օգոստոսի 24- Իսրայելի կառավարության կողմից Դեննի Ռոտշիլդը, իսկ ՊԱԿ-ի կողմից դոկտոր Նաբիլ Շաաթը էրեցում ստորագրեցին նոր համաձայնագիր: Այն կոչվում էր «Համաձայնագիր իշխանության և պատասխանատվության փոխանցման նախապատրաստության մասին»:

Յոկոնեմբերի 14- Օսլոյի նոբելյան մրցանակի կոմիտեն խաղաղության մրցանակ շնորհեց Իսրայելի վարչապետ Ռաբինին, արտգործնախարար Շիմոն Պերեսին և ՊԱԿ-ի նախագահ Յասեր Արաֆաթին:

Նոյեմբերի 17- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեան քվեարկեց և ընդունեց բանաձև. «Պաղեստինյան ժողովրդի ինքնորոշման մասին»: Այն ընդունվեց 124 ձայնով ընդդեմ 2 ձայնի:

1995թ.

Յունվարի 23- Երկու պաղեստինյան զինյալներ սպանեցին 19 և վիրավորեցին 60 իսրայելցու:

Փետրվարի 2- Եգիպտոսի նախաձեռնությամբ, հրավիրվեց տարածաշրջանային ժողով Կահիրեում՝ ՊԱԿ-ի, Իսրայելի և Չորդանանի մասնակցությամբ:

Ապրիլի 9- Երկու իսլամական ռազմական խմբեր ռումբեր պայթեցրին Ղազայում՝ սպանելով 8 և վիրավորելով 45 մարդու: Ահաբեկչական գործողությունների համար պատասխանատվությունը իրենց վրա վերցրին Չամաս և Զիհադ կազմակերպությունները:

Յուլիսի 24- Պաղեստինցի մի զինյալ ռումբ պայթեցրեց ավտոբուսի մեջ, որը երթևեկում էր Թել-Ավիվի արվարձաններից մեկով: Սպանվեցին 6 և վիրավորվեցին 32 ուղևոր:

Յուլիսի 25- ձեռք բերվեց խախտու համաձայնագիր Իսրայելի և պաղեստինցիների միջև՝ վերջիններիս ինքնավարությունը արևմտյան ափում ընդարձակելու շուրջ:

Օգոստոսի 21- պաղեստինցի զինյալը արևմտյան Երուսաղեմում հարձակվեց ավտոբուսի կանգառում կանգնած մարդկանց վրա՝ սպանելով 5 և վիրավորելով 107 մարդու:

Օգոստոսի 27- Կահիրեում ստորագրվեց երկկողմ հայտարարագիր պաղեստինյան կողմին իշխանության հետագա փոխանցման մասին:

Սեպտեմբերի 24- Եգիպտոսի Թարա քաղաքում ընթացավ հուլիսի 25-ի համաձայնագրի քննարկման 2-րդ փուլը: Իսրայելական կառավարության և ՊԱԿ-ի ներկայացուցիչները համաձայնության եկան իսրայելական զորքերի հետագա դուրսբերման շուրջ:

Սեպտեմբերի 28- Վաշինգտոնում ստորագրվեց «ժամանակավոր իսրայելա-պաղեստինյան համաձայնագիր արևմտյան ափի և Ղազայի վերաբերյալ», որը դիվանագիտական փաստաթղթերում նաև կոչվում է «Օսլոյի II համաձայնագիր», ըստ որի իսրայելական զորքերը դուրս բերվեցին արևմտյան ափի 6 քաղաքներից և 400 գյուղերից:

Նոյեմբերի 4- Իսրայելի վարչապետ Ռաբինը սպանվեց Թել-Ավիվում մի ծայրահեղականի կողմից, որը Ռաբինի գործուներթյունը համարում էր դավաճանական:

1996թ.

Յունվարի 1- Արաֆաթը սկսեց նախընտրական քարոզ չունյունը՝ կոչ անելով քվեարկել լավագույն թեկնածուների օգտին, նույնիսկ եթե դա կնշանակի քվեարկել ոչ հօգուտ իրեն:

Յունվարի 3- միջազգային դիտորդները ընտրությունները Երուսաղեմում որակեցին խարդախ և կեղծված:

Յունվարի 10- Իսրայելական կառավարությունը սկսեց պաղեստինյան բանտարկյալների ազատ արձակումը՝ համաձայն պայմանագրի:

Ֆունկարի 21- պաղեստինյան ընտրություններն արդեն ավարտված էին: Ձևավորվեց Պաղեստինյան Օրենսդիր Խորհուրդը, իսկ քիչ ավելի ուշ՝ Գործադիր Խորհուրդը:

Ասրտի 6- իսրայելական զինուժը հարձակվեց պաղեստինյան գյուղերի վրա և ձերբակալեց հարյուրավոր պաղեստինցիների՝ Յամասի անդամներին գտնելու պատրվակով:

Ասրտի 11- Արաֆաթը հայտարարեց, որ ձերբակալել է Յամասի 3 առանցքային անդամներին:

Ասրտ 12- Եգիպտոսի Շարմ-ալ Շեյխ բնակավայրում հրավիրվեց խորհրդաժողով, Որին մասնակցում էին 30 երկրների պատվիրակություններ: ՊԱԿ-ի ներքին անվտանգության վարչության ղեկավար Մուհամեդ Դահլան ներկայացրեց Յամասը վերացնելու 5 կետանոց ծրագիր:

Ապրիլի 1- Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց, որ երկրում հանրաքվե կանցկացնի, նախքան պաղեստինցիների հետ խաղաղության պայմանագիր կնքելը:

Ապրիլի 9- Գբզլլահի մարտիկները հրթիռային կրակ բացեցին Լիբանանին սահմանակից հրեական գյուղերի վրա և հարձակվեցին իսրայելական Բուիրյաթ Շեմոնա քաղաքի վրա:

Ապրիլի 11- իսրայելական նավերը և ուղղաթիռները պատասխան կրակ բացեցին հարավային Լիբանանի վրա, որի արդյունքում էվակուացվեցին 12 գյուղերի բնակիչներ: Իսրայելական բանակը սկսեց «Ձայրույթի պտուղները» գործողություն:

Ապրիլի 27- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Քրիստոֆերը ունեցավ առաջին հաջողությունը: Պերեսը և Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Յարիրին համաձայնագիր կնքեցին կրակի դադարեցման շուրջ:

Այլիսի 2- Արաֆաթը հանդիպեց Բլինթոնի հետ Սպիտակ տանը:

Այլիսի 5- իսրայելական կառավարությունը և ՊԱԿ-ը վերսկսեցին խաղաղության բանակցությունները:

Յունիսի 5- ԱՄՆ-ի բանավոր համաձայնությամբ Գորդանանում տեղի ունեցավ արաբական երկրների ղեկավարների գագաթաժողով, որի երկրորդ փուլը կայացավ հունիսի 23-ին Կահիրեում:

Յուլիսի 10- Նաթանյահուն այցելեց ԱՄՆ և հանդիպեց նախագահ Բլինթոնի հետ:

Օգոստոսի 16- Արաֆաթը խնդրեց Բլինթոնին օգնել դադարեցնելու հրեական բնակավայրերի կառուցումը արևմտյան ափում:

Սեպտեմբերի 28- տեղի ունեցան առաջին բախումները իսրայելական ոստիկանության և պաղեստինցիների միջև:

Սեպտեմբերի 29- իսրայելական կառավարությունը զգուշացրեց, որ «կվերագրավի ինքնավար արաբական քաղաքները և կցրի պաղեստինյան ոստիկանությունը, եթե բախումները իսրայելական զինվորների և պաղեստինցիների միջև շարունակվեն»:

Ֆուկտներ 2- Նաթանյահուն, Արաֆաթը, Յուսեյնը և Քլինթոնը հաղիպեցին Սպիտակ տանը քննարկելու խաղաղության գործընթացի հետ կապված հարցերը:

Ֆուկտներ 12- Նաթանյահուն հայտարարեց, որ ցանկանում է դուրս բերել իսրայելական զորքերը Յերրոնից:

Ֆուկտներ 20- բանակցությունները Իսրայելի և պաղեստինյան ղեկավարների միջև նորից կասեցվեցին:

Նոյեմբեր 28- ՄԱԿ-ի 126 անդամներ պահանջեցին վերջ տալ հրեական բնակավայրերի ընդարձակմանը արևմտյան ափում:

1997թ.

Ֆունկարի 15- Յերրոնի համաձայնագրի ստորագրումը:

Փետրվարի 26- իսրայելական կառավարությունը որոշեց արևելյան Երուսաղեմում կառուցել նոր բնակավայրեր հրեաների համար:

Մարտի 15- Արաֆաթը Ղազալում կոնֆերանս հրավիրեց, որին մասնակցեցին ԱՄՆ-ի և որոշ եվրոպական որոշ երկրների ներկայացուցիչներ:

Մարտի 18- Իսրայելական կառավարությունը անտեսելով բողոքները սկսեց շինարարությունը: Մարտի 21- Համասի ակտիվիստներից մեկը ռումբ պայթեցրեց Թել Ավիվի սրճարաններից մեկի ծառուղում սպանելով 3 մարդու: Նույն օրը տեղի ունեցավ ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի նիստ:

Ապրիլի 26- ՄԱԿ-ը առաջարկեց բանաձև, որը իսրայելական կառավարության կողմից արևելյան Երուսաղեմում հրեական

նոր բնակավայրերի կառուցումը որակում էր որպես անօրինական և կոչ էր անույժ անմիջապես դադարեցնել այն:

Մարտի 30- արաբական երկրները հրավիրեցին Արաբական Լիգայի երկրների համաժողով: Լիգայի 22 անդամներ քվեարկեցին Իսրայելի հետ կապերը դադարեցնելու օգտին:

Մայիսի 30- Երկու ահաբեկիչներ Երուսաղեմի Մահանե Եհուդա շուկայում ահաբեկչական ակտ կատարեցին, որի արդյունքում զոհվեցին 13 և վիրավորվեցին 170 մարդ:

Ֆուկտներ 8- Արաֆաթը և Նաթանյահուն, որոնք չէին հանդիպել դեռ փետրվարից, հանդիպեցին և հայտարարեցին բանակցությունների վերսկսման մասին:

Ղեկտներ 1- իսրայելական կառավարությունը 900 բնակարաններ տրամադրեց հրեա նորաբնակներին, թեև ԱՄՆ-ի կառավարությունը դիմել էր Իսրայելին չկատարել այդ քայլը:

1998թ.

Ֆունկարի 1- իսրայելական բանակը հայտնաբերեց Եգիպտոսից մինչև Ղազա գաղտնի կերպով փորված երկու թունելներ, որոնցով կատարվում էին զենքի մաքսանենգություններ:

Ֆունկարի 4- Իսրայելի արտգործնախարար Դեվիդ Լեվին հայտարարեց, որ Նաթանյահուն անտեսում է իսրայելական հասարակական կարծիքը, ինչպես նաև աղքատության և գործազրկության աճող պրոբլեմները:

Ֆունկարի 20- Քլինթոնը երկու անգամ հանդիպում ունեցավ Իսրայելի վարչապետի հետ:

Պունվարի 22- Արաֆաթը հանդիպեց Բլինթոնի հետ, որը Արաֆաթին ներկայացրեց զուգահեռ գործողությունների իրականացման ծրագիր՝ Իսրայելը կատարում է դուրսբերում, իսկ պաղեստինցիները միաժամանակ քայլեր են ձեռնարկում ահաբեկչության դեմ:

Մարտ- արևմտյան ափում տեղի ունեցան նոր բախումներ իսրայելական զորքերի և պաղեստինցիների միջև, որի արդյունքում զոհվեցին 3 և վիրավորվեցին տասնյակ պաղեստինցիներ:

Մարտի 20- ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բոֆի Անանը հայտարարեց, որ տարածաշրջանում խաղաղության բրոկերը ՄՄՆ է և ոչ մի այլ երկրներում քայլեր չկան:

Ապրիլի 7- Իսրայելը հայտարարեց, որ պատրաստ է վերսկսել բանակցությունները:

Ապրիլի 20- Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլեյերը հայտարարեց, որ ճիշտ կլինի, եթե բանակցությունները վերսկսելու համար ՄՄՆ-ը կողմերին հրավիրի Լոնդոն:

Մայիսի 4- իսրայելական և պաղեստինյան պատվիրա կությունները ժամանեցին Լոնդոն: Նրանք հայտարարեցին, որ խաղաղության գործընթացը վերակենդանացված է:

Ապրիլի 6- լոնդոնյան հանդիպումները անարդյունք վերջացան:

Օգոստոսի 8- ՄԱԿ-ի գլխավոր Ասամբլեան քվեարկեց հոգուտ բանաձևի, որը պաղեստինցիներին տալիս էր քվեարկելու իրավունքից զուրկ ՄԱԿ-ի անդամի կարգավիճակ:

Օգոստոսի 10- Նաթանյահուն հայտարարեց, որ համաձայն է ընդունել ՄՄՆ-ի պաշարերը 13.1 տոկոսի շուրջ, բայց այն պայմանով, որ պաղեստինցիներին վերադարձվելիք արևմտյան ափի 13.1 տոկոսից 3 տոկոսը դարձվի ազգային արգելանոց և արգելվի պաղեստինցիներին այնտեղ կառուցումներ կատարել:

Նոյեմբերի 5- ՄՄՆ-ի պետքարտուղար Օլբրայթը ժամանեց Սևրձավոր Արևելք՝ նախապատրաստելու հոկտեմբերի 15-ի վաշինգտոնյան զագաթաժողովը:

Նոյեմբերի 15- ՄՄՆ-ի նախաձեռնությամբ, Մերիլենդ նահանգում, վաշինգտոնից ոչ հեռու գտնվող Ռեյ-Փլանթեյշն վայրում, սկսվեցին բանակցությունները ՊԱԿ-ի ղեկավար Յասեր Արաֆաթի և Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուի միջ:

Նոյեմբերի 19- պաղեստինցի ծայրահեղականի կողմից իսրայելական Բերսեբա քաղաքում կատարված ահաբեկչությունից հետո Իսրայելը հայտարարեց, որ հետ կկանգնի բանակցություններից:

1998թ. հոկտեմբերի 22- Ռեյ-Փլանթեյշնի համաձայնագրի ստորագրումը:

Նոյեմբերի 3- իսրայելական կառավարությունը հետաձգեց պայմանագրի հաստատումը:

Նոյեմբերի 12- Իսրայելի կառավարությունը հաստատեց այն:

Նոյեմբերի 20- իսրայելական կառավարությունը սկսեց զորքերի դուրսբերումը և պաղեստինցիներին սկզբում հանձնվեց 195 մղոն²

տարածք, ինչպես նաև ազատ արձակվեց 250 բանտարկյալ:

1999թ.

Սեպտեմբերի 4- ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլինթոնի ջանքերով ստորագրվեց Շարոն Էլ-շեյխի մեմորանդումը Իսրայելի և ՊԱԿ-ի միջև:

2000թ.

Յուլիսի 11-14- Բենի Դևիդուն Բիլինթոնը հանդես եկավ Իսրայելի և ՊԱԿ-ի միջև վերջնական պայմանագիր կնքելու շուրջ առաջարկություններով:

Ղեկավարների 24- Բիլինթոնը հանդես եկավ նոր առաջարկությամբ՝ արևելա-երուսաղեմը բաժանել մուսուլմանական, հայկական կամ քրիստոնեական և հրեական մասերի: Իսրայելը զիջելու էր արևմտյան ափի 90%-ը, եթե Երուսաղեմը և Սեբյալ ծովը համարվեն արևմտյան ափի մաս: 100.000 պաղեստինցի փախստականներ վերադառնալու են Իսրայել, իսկ մնացածը՝ Ղազա և արևմտյան ափ: Այդ դեպքում Իսրայելը զիջելու է արևմտյան ափի 95%-ը, որի դիմաց ստանալու է արևմտյան ափի հրեական բնակավայրերի զբաղեցրած տարածքները:

2001թ.

Ֆունկարի 21- Եգիպտական Թաբա քաղաքում Բիլինթոնը վերջին անգամ փորձեց կողմերին նստեցնել հաշտության սեղանի շուրջ: Սակայն իսրայելական կողմը իր պահանջները ներկայացրեց 3 ոչերի տեսքով՝ Իսրայելը ոչ մի պայմանով չի համաձայնի պաղեստինյան փախստականների վերադարձին, չի թողնի Գարամ-աս-Շարիֆը արևելյան Երուսաղեմում, արևմտյան ափում և Ղազայում կպահպանի հրեական բնակավայրերի 80%-ը:

2002թ.

Ֆունկար- մարտ- իսրայելա-պաղեստինյան զինված բախումներ Ղազայի հատվածում և արևմտյան ափում:

Մարտ 13- ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը ընդունեց 13/907 բանաձևը, որտեղ Պաղեստինը անվանվում էր պետություն:

32

X-85

hq